

«СОГЛАСОВАНО»

Министерство юстиции
Республики Казахстан

«УТВЕРЖДЕНЫ»

Общим собранием Палаты юридических консультантов «Центр правовой защиты и оказания юридических услуг»
«12» мая 2023 год, протокол № 1

СТАНДАРТЫ
оказания юридической помощи юридическими консультантами
Палаты юридических консультантов
«Центр правовой защиты и оказания юридических услуг»
(г. Алматы, ул. Абылай хан, дом 56, офис 36)

ГЛАВА 1. Общие положения

1.1. Стандарты оказания юридической помощи юридическими консультантами Палаты юридических консультантов «Центр правовой защиты и оказания юридических услуг» (далее — Стандарты, Палата юридических консультантов) разработаны в соответствии с Законами Республики Казахстан «О саморегулировании», «Об адвокатской деятельности и юридической помощи». Стандарты содержат единые требования к оказанию юридической помощи и направлены на обеспечение ее качества.

1.2. Оказание юридической помощи основывается на принципах:

- верховенства закона;
- независимости лиц, оказывающих юридическую помощь;
- уважения и защиты прав и свобод клиента;
- предоставления юридической помощи в интересах клиента;
- сохранения профессиональной тайны;
- соблюдения норм профессионального и этического поведения;
- свободы определения пределов и мер оказания юридической помощи;
- соблюдения стандартов оказания юридической помощи;
- уважения к суду, правилам судопроизводства и коллегам по профессии;
- доступности юридической помощи.

1.3. При оказании юридической помощи запрещаются действия, унижающие честь или умаляющие достоинство клиента, посягающие на неприкосновенность его частной жизни, нарушающие его личную и семейную тайну, тайну личных вкладов и сбережений, переписки, телефонных переговоров, почтовых, телеграфных и иных сообщений.

1.4. Юридический консультант независим при осуществлении своих прав и исполнении профессиональных обязанностей. Недопустимо вмешательство в деятельность юридических консультантов со стороны прокуратуры, судов, других государственных органов, иных организаций и лиц, за исключением случаев, прямо предусмотренных законами Республики Казахстан.

ГЛАВА 2. Права и обязанности юридического консультанта

2.1. Юридический консультант, выступая в качестве представителя, правомочен:

- представлять права и интересы лиц, обратившихся за юридической помощью, в судах, государственных, иных органах и организациях, в компетенцию которых входит разрешение соответствующих вопросов;

- запрашивать и получать во всех государственных органах, органах местного самоуправления и юридических лицах сведения, необходимые для оказания юридической помощи;

- в порядке и пределах, установленных законодательством Республики Казахстан, самостоятельно собирать необходимые для оказания юридической помощи фактические данные, а также представлять их в государственные органы и должностным лицам;

- знакомиться с материалами, касающимися лица, обратившегося за юридической помощью, включая процессуальные документы, судебные дела, и фиксировать содержащуюся в них информацию любым способом, не запрещенным законами;

- запрашивать на договорной основе заключения специалистов для разъяснения вопросов, возникающих в связи с оказанием юридической помощи и требующих специальных знаний в области науки, техники, искусства и других сферах деятельности;

- заявлять ходатайства, приносить в установленном порядке жалобы на решения и действия (бездействие) органов государственной власти, местного самоуправления, общественных объединений, организаций, должностных лиц и государственных служащих, ущемляющих права и охраняемые законом интересы лиц, обратившихся за помощью;

- использовать все не запрещенные законом средства и способы защиты прав и законных интересов лиц, обратившихся за юридической помощью;

- проводить примирительные процедуры;

- оказывать комплексную социальную юридическую помощь;

- совершать иные действия, не противоречащие законодательству Республики Казахстан.

2.2. Юридический консультант обязан:

- соблюдать требования законодательства Республики Казахстан об адвокатской деятельности и юридической помощи, а также требования правил и стандартов палаты юридических консультантов;

- соблюдать правила Кодекса профессиональной этики, установленные палатой юридических консультантов, членом которой он является;

- руководствоваться в профессиональной деятельности принципами оказания юридической помощи;

- быть членом одной из палат юридических консультантов для оказания юридической помощи в виде представительства интересов лиц в судах;

- постоянно повышать свою квалификацию;

- осуществлять страхование профессиональной ответственности;

- сообщать клиенту о невозможности своего участия в оказании юридической помощи вследствие возникновения обстоятельств, препятствующих ее оказанию;

- обеспечивать сохранность документов, получаемых от клиента и третьих лиц при оказании юридической помощи;

- предоставлять клиенту информацию о членстве в палате юридических консультантов;
- представлять по требованию клиента копию договора страхования профессиональной ответственности юридического консультанта;
- по требованию клиента представлять выписку из реестра членов палаты юридических консультантов, членом которой он является;
- хранить профессиональную тайну;
- заключать соглашение о неразглашении конфиденциальной информации с клиентом, если об этом не возражает клиент;
- выполнять любые не запрещенные законом действия по установлению фактических обстоятельств, направленные на обеспечение прав, свобод и законных интересов клиента;
- по требованию клиента хранить копии документов, которые использовались при оказании юридической помощи, на бумажных или электронных носителях либо в форме электронных документов в течение трех лет с даты завершения оказания юридической помощи.

ГЛАВА 3. Виды юридической помощи, оказываемые юридическими консультантами

3.1. Юридические консультанты, оказывая юридическую помощь:

- консультируют клиентов по правовым вопросам как в устной, так и письменной форме;
- составляют заявления, жалобы, ходатайства и другие документы правового характера;
- представляют интересы клиента в государственных органах, судах, общественных объединениях и иных организациях;
- участвуют в качестве представителя клиента:
  - в гражданском и административном судопроизводстве;
  - при проведении медиации, в разбирательстве дел в арбитраже и иных органах разрешения споров;
  - в исполнительном производстве;
- оказывают иную юридическую помощь, не запрещенную законодательством.

ГЛАВА 4. Порядок и условия заключения договора об оказании юридической помощи

4.1. Основанием для оказания юридической помощи является письменный договор об оказании юридической помощи.

4.2. Юридические консультанты заключают от своего имени договор об оказании юридической помощи с лицом, обратившимся к нему за помощью. Рекомендуемая форма договора приведена в Приложении № 1 к настоящим Стандартам. При этом, договор может содержать иные условия, не противоречащие законодательству Республики Казахстан.

4.3. В случае оказания юридической помощи юридическим консультантом, действующим на основании трудового договора с юридическим лицом, письменный договор об оказании юридической помощи клиенту заключается юридическим лицом.

4.4 Размер оплаты юридической помощи, оказываемой юридическим консультантом, и возмещения расходов, связанных с проведением примирительных процедур, устанавливается договором.

4.5. Один экземпляр договора вручается клиенту, с которым заключен договор.

ГЛАВА 5. Алгоритм оказания юридической помощи

5.1. Юридический консультант при оказании юридической помощи:

- выслушивает клиента и ознакомливается с предоставленными им документами;
- в случае недостаточности полученных сведений, поясняет клиенту о предоставлении дополнительной информации и документов, необходимых для правильного разрешения дела;
- консультирует клиента, разъясняет ему процессуальные права и обязанности, нормы материального и процессуального права, применяемые по делу в рамках согласованной с клиентом стратегии разрешения дела;
- по согласованию с клиентом готовит необходимые документы (иски, заявления, жалобы, ходатайства, запросы, обращения) и иные процессуальные документы или оказывает клиенту помощь в их подготовке;
- использует все необходимые средства и способы защиты, не запрещенные законодательством.

5.2. Юридическим консультантам запрещается занимать по делу правовую позицию, ухудшающую положение клиента, использовать свои полномочия в ущерб клиенту, интересы которого он представляет.

Юридический консультант обязан отказаться от оказания юридической помощи в случае наличия конфликта интересов, а так же, если имеются основания, предусмотренные процессуальным законодательством Республики Казахстан.

ГЛАВА 6. Заключительные положения

6.1. Настоящие Стандарты вступают в силу со дня их утверждения Общим собранием Палаты юридических консультантов.

6.2. В случае внесения изменений и дополнений в Стандарты, они вступают в силу с 1 января года, следующего за годом их принятия.

«КЕЛІСІЛДІ»

Қазақстан Республикасы
Әділет министрлігі

«БЕКІТІЛДІ»

«Құқықтық қорғау және заңды қызмет көрсету орталығы» заң консультанттары палатасының жалпы жиналысымен 2023 жылғы «12» мамыр №1 хаттамасымен

**Заң консультанттарымен
заң көмегін көрсету
СТАНДАРТТАРЫ**

1-БӨЛІМ. Жалпы ережелер

1.1. Заң консультанттарының заң көмегін көрсету стандарттары (бұдан әрі – Стандарттар) «Өзін-өзі реттеу туралы», «Адвокаттық қызмет және заң көмегі туралы» Қазақстан Республикасының Заңдарына сәйкес әзірленген. Стандарттар заң көмегін көрсетудің бірыңғай талаптарын қамтиды және оның сапасын қамтамасыз етуге бағытталған.

1.2. Заң көмегін көрсету мынадай қағидаттарға негізделеді:

- заң үстемдігі;
- заң көмегін көрсететін тұлғалардың тәуелсіздігі;
- клиенттің құқықтары мен бостандықтарын құрметтеу және қорғау;
- клиенттің мүддесінде заң көмегін ұсыну;
- кәсіптік құпияны сақтау;
- кәсіптік және әдептік мінез-құлық нормаларын сақтау;
- заң көмегін көрсету шектері мен шараларын айқындау еркіндігі;
- заң көмегін көрсету стандарттарын сақтау;
- сотқа, сот ісін жүргізу қағидаларына және кәсіп бойынша әріптестерге құрмет;
- заң көмегінің қолжетімділігі.

1.3. Заң көмегін көрсету кезінде клиенттің ар-намысын қорлайтын немесе қадір-қасиетін кемітетін, оның жеке өмірінің қолсұғылмаушылығына қол сұғатын, оның жеке және отбасылық құпиясын, жеке салымдар мен жинақ ақшалардың, хат жазысудың, телефон арқылы сөйлесулердің, пошталық, телеграфтық және өзге де хабарлардың құпиясын бұзатын әрекеттерге тыйым салынады.

1.4. Заң консультанты өзінің құқықтарын жүзеге асыру және кәсіптік міндеттерін орындау кезінде тәуелсіз болады. Заң консультанттарының қызметіне Қазақстан Республикасының заңдарында тікелей көзделген жағдайларды қоспағанда, прокуратура, соттар, басқа да мемлекеттік органдар, өзге де ұйымдар мен тұлғалар тарапынан араласуға жол берілмейді.

2-БӨЛІМ. Заң консультантының құқықтары мен міндеттері

2.1. Заң консультанты өкіл ретінде әрекет ете отырып:

- заң көмегін сұрап өтініш жасаған тұлғалардың құқықтары мен мүдделерін құзыретіне тиісті мәселелерді шешу кіретін соттарда, мемлекеттік, өзге де органдар мен ұйымдарда білдіруге;

- барлық мемлекеттік органдардан, жергілікті өзін-өзі басқару органдары мен заңды тұлғалардан заң көмегін көрсетуге қажетті мәліметтерді сұратуға және алуға;

- Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген тәртіппен және шектерде, заң көмегін көрсетуге қажетті нақты деректерді өзі дербес жинауға, сондай-ақ оларды мемлекеттік органдар мен лауазымды адамдарға ұсынуға;

- процестік құжаттарды, сот істерін қоса алғанда, заң көмегін сұрап өтініш жасаған тұлғаға қатысты материалдармен танысуға және оларда қамтылған ақпаратты заңдарда тыйым салынбаған кез келген тәсілмен тіркеп алуға;

- заң көмегін көрсетуге байланысты туындайтын және ғылым, техника, өнер саласында және басқа да қызмет салаларында арнайы білімді талап ететін мәселелерді түсіндіру үшін шарттық негізде мамандардың қорытындыларын сұратуға;

- мемлекеттік билік, жергілікті өзін-өзі басқару органдарының, қоғамдық бірлестіктердің, ұйымдардың, лауазымды адамдар мен мемлекеттік қызметшілердің көмек сұрап өтініш жасаған тұлғалардың құқықтарына және заңмен қорғалатын мүдделеріне қысым жасайтын шешімдеріне және әрекеттеріне (әрекетсіздігіне) өтінішхаттар мәлімдеуге, белгіленген тәртіппен шағымдар келтіруге;

- заң көмегін сұрап өтініш жасаған тұлғалардың құқықтары мен заңды мүдделерін қорғаудың заңмен тыйым салынбаған барлық құралдары мен тәсілдерін пайдалануға;

- татуластыру рәсімдерін жүргізуге;

- кешенді әлеуметтік заң көмегін көрсетуге;

- Қазақстан Республикасының заңнамасына қайшы келмейтін өзге де әрекеттер жасауға құқықты.

2.2. Заң консультанты:

- Қазақстан Республикасының адвокаттық қызмет және заң көмегі туралы заңнамасының талаптарын, сондай-ақ заң консультанттары палатасының қағидалары мен стандарттарының талаптарын сақтауға;

- өзі мүшесі болып табылатын заң консультанттары палатасы белгілеген Кәсіптік әдеп кодексінің қағидаларын сақтауға;

- кәсіптік қызметте заң көмегін көрсету қағидаларын басшылыққа алуға;

- соттарда тұлғалардың мүдделерін білдіру түрінде заң көмегін көрсету үшін заң консультанттары палаталарының бірінің мүшесі болуға;

- біліктілігін үнемі жетілдіріп отыруға;

- кәсіби жауапкершілікті сақтандыруды жүзеге асыруға;

- клиентке заң көмегін көрсетуге кедергі келтіретін мән-жайлардың туындауы салдарынан өзінің заң көмегін көрсетуге қатыса алмайтыны туралы хабарлауға;

- заң көмегін көрсету кезінде клиенттен және үшінші тұлғалардан алынатын құжаттардың сақталуын қамтамасыз етуге;

- клиентке заң консультанттары палатасына мүшелігі туралы ақпарат беруге;

- клиенттің талап етуі бойынша заң консультантының кәсіптік жауапкершілігін сақтандыру шартының көшірмесін ұсынуға;

- клиенттің талап етуі бойынша, өзі мүшесі болып табылатын заң консультанттары палатасы мүшелерінің тізілімінен үзінді-көшірме ұсынуға;

- егер клиент бұған қарсы болмаса, клиентпен құпия ақпаратты жария етпеу туралы келісім жасасуға;
- клиенттің құқықтарын, бостандықтары мен заңды мүдделерін қамтамасыз етуге бағытталған нақты мән-жайларды анықтау бойынша заңда тыйым салынбаған кез келген әрекеттерді орындауға;
- заң көмегін көрсету кезінде пайдаланылған құжаттардың көшірмелерін заң көмегін көрсету аяқталған күнінен бастап үш жыл бойы қағаз немесе электрондық жеткізгіште не электрондық құжаттар нысанында клиенттің талап етуі бойынша сақтауға міндетті.

3-БӨЛІМ. Заң консультанттары көрсететін заң көмегінің түрлері

3.1. Заң көмегін көрсете отырып, заң консультанттары:

- құқықтық мәселелер бойынша ауызша нысанда да, жазбаша нысанда да кеңес береді;
- арыздар, шағымдар, өтінішхаттар мен құқықтық сипаттағы басқа да құжаттар жасайды;
- мемлекеттік органдарда, соттарда, қоғамдық бірлестіктер мен өзге де ұйымдарда клиенттің мүдделерін білдіреді;
- клиенттің өкілі ретінде:
  - азаматтық және әкімшілік сот ісін жүргізуге;
  - медиация жүргізу кезінде, төрелікте және дауларды шешетін өзге де органдарда істерді талқылауға;
  - атқарушылық іс жүргізуге қатысады;
- заңнамамен тыйым салынбаған өзге заң көмегін де көрсетеді.

4-БӨЛІМ. Заң көмегін көрсету туралы шарт жасасу тәртібі мен шарттары

4.1. Заң көмегін көрсетудің негізі заң көмегін көрсету туралы жазбаша келісім болып табылады.

4.2. Заң консультанттары көмек сұрап жүгінген тұлғамен өз атынан заң көмегін көрсету туралы шарт жасайды. Шарт үлгісі осы Стандарттардың 1-қосымшасында берілген.

4.3. Заңды тұлғамен еңбек шарты негізінде жұмыс істейтін заң консультанты заң көмегін көрсеткен жағдайда, клиентке заң көмегін көрсету туралы жазбаша шартты заңды тұлға жасасады.

4.4. Заң консультанты көрсеткен заң көмегіне ақы төлеу мөлшерін істің нәтижесіне немесе оның қызметінің табыстылығына байланысты ететін шарттарды не тағайындалған соманың бір бөлігін заң консультанты алатын шарттарды жасасуға жол берілмейді.

4.5 Заң консультанты көрсететін заң көмегіне ақы төлеу және татуластыру рәсімдерін жүргізуге байланысты шығыстарды өтеу мөлшері жазбаша шартта белгіленеді.

4.6. Шарттың бір данасы шарт жасасқан клиентке беріледі.

5-БӨЛІМ. Заң көмегін көрсету алгоритмі

5.1. Заң консультанты заң көмегін көрсету кезінде:

- клиентті тыңдайды және ол ұсынған құжаттармен танысады;
- ақпарат жеткіліксіз болған жағдайда клиентке істі дұрыс шешу үшін қажетті қосымша мәліметтер мен құжаттарды ұсыну туралы түсіндіреді;
- клиентке консультация береді, клиентпен келісілген істі шешу стратегиясы шеңберінде оған іс бойынша қолданылатын іс жүргізу құқықтары мен міндеттерін, материалдық және іс жүргізу құқығының нормаларын түсіндіреді;
- клиентпен келісім бойынша қажетті құжаттарды (талаптар, арыздар, шағымдар, өтініштер, сұраныстар, жүгінулер) және басқа да іс жүргізу құжаттарын дайындайды немесе клиентке оларды дайындауға жәрдемдеседі;
- қорғаудың заңнамамен тыйым салынбаған барлық қажетті құралдары мен әдістерін пайдаланады.

5.2. Заң консультанттарына клиенттің жағдайын нашарлататын құқықтық ұстанымда болуына, өз өкілеттіктерін өзі мүддесін білдіретін клиентке нұқсан келтіре отырып пайдалануына тыйым салынады.

Заң консультанты мүдделер қақтығысы туындаған жағдайда, сондай-ақ Қазақстан Республикасының іс жүргізу заңнамасында көзделген негіздер болған жағдайда заң көмегін көрсетуден бас тартуға міндетті.

6-БӨЛІМ. Қорытынды ережелер

6.1. Осы Стандарттар заң консультанттары палатасының жалпы жиналысы бекіткен күннен бастап күшіне енеді.

6.2. Стандарттарға өзгерістер мен толықтырулар енгізілген жағдайда, олар қабылданған жылдан кейінгі жылдың 1 қаңтарынан бастап күшіне енеді.